

EFIKASNOST PEDAGOŠKIH MJERA U OSNOVNOJ ŠKOLI

Kolarek, Valentina

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:355665>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-01**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

VALENTINA KOLAREK

DIPLOMSKI RAD

EFIKASNOST PEDAGOŠKIH MJERA U
OSNOVNOJ ŠKOLI

Čakovec, lipanj 2017.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
ČAKOVEC

PREDMET: Cjeloživotno obrazovanje

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Valentina Kolarek

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: EFIKASNOST PEDAGOŠKIH
MJERA U OSNOVNOJ ŠKOLI**

MENTOR: prof. dr. sc. Milan Matijević

SUMENTOR: dr. sc. Goran Lapat

Čakovec, lipanj 2017.

SAŽETAK

Dimenzije odgojnog djelovanja u školskim sustavima regulirane su Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Republici Hrvatskoj i mogu se podijeliti u dvije temeljne kategorije. Jednu od njih čine pedagoške mjere usmjerene na pohvale i nagrade, a drugu pedagoške mjere usmjerene na kritiku i kaznu. Pedagoške mjere kritike i kazne izriču se učenicima zbog povrede dužnosti, neispunjavanja obveza, nasilničkog ponašanja i drugih neprimjerenih ponašanja. Pedagoške mjere u osnovnoj školi su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu. Pedagoške mjere izriču se zbog neprihvatljivog ponašanja, a ona su podijeljena ovisno o težini na lakša, teža, teška i osobito teška. Svrha izricanja pedagoške mjere je da se njezinim izricanjem utječe na promjenu ponašanja učenika kojem je mjera izrečena te da bude poticaj na odgovorno i primjereno ponašanje drugim učenicima. Pedagoške mjere trebaju potaknuti učenike i na usvajanje pozitivnog odnosa prema školskim obvezama i okruženju. Izricanje pedagoških mjera temelji se na principima postupnosti, proporcionalnosti, pravednosti i pravodobnosti. Provedeno je kvalitativno istraživanje metodom studija slučaja. Intervjuirani su učenici osnovne škole Metel Ožegović u Radovanu kojima su izrečene pedagoške mjere te njihove razrednice i pedagoginja škole. Cilj istraživanja bio je istražiti kako pedagoške mjere utječu na učenike te da li su učenici promijenili svoje ponašanje nakon izrečenih pedagoških mjera. Istraživanjem je potvrđeno da su učinci pedagoških mjera različiti i da djeluju drugačije na svakog učenika. Dok na neke učenike izrečene pedagoške mjere djeluju pozitivno i promijene svoje ponašanje na bolje, na druge učenike ne djeluju koliko bi trebale i misle da su pedagošku mjeru dobili nezasluženo. Učenik kojemu je izrečena pedagoška mjera treba shvatiti smisao izrečene pedagoške mjere te se njezinim izricanjem treba utjecati na promjenu ponašanja učenika.

Ključne riječi: učenici, pedagoške mjere, neprihvatljiva ponašanja, studija slučaja

SUMMARY

In school systems, dimensions of educational activities are regulated by the Law on primary and secondary education in the Republic of Croatia and they can be divided in two categories. In first category are pedagogical measures whose aim is to commend and reward. In second category are pedagogical measures whose aim is to criticize and punish. Pedagogical measures of criticize and punish are imposed to the students for the violation of their duties, not accomplishing of their duties, violent behaviour and other inappropriate behavior. Pedagogical measures in primary school are warning, reprimand, strict reprimand and transfer to the another school. Pedagogical measures are imposed for violent behaviour which are divided on lighter, harder, tough and especially tough ones. Purpose of imposing of pedagogical measure is to influence the behaviour of person to whom is measure imposed and to encourage this person for responsible and appropriate behaviour to the other students. Pedagogical measures should motivate students in the way that they will adopt positive attitude to the school responsibilities and environment. Imposing of pedagogical measures is based on principles of progressivity, throttling, fairness and timeliness. A qualitative research using a case study method was conducted. For the purpose of the research students, with imposed pedagogical measures, their teachers and pedagogue of primary school in Radovan were interviewed. Research goal was to explore how pedagogical measures implicate students behaviour and to verify if all students with imposed pedagogical measures have changed their behaviour. Research conclusion is that every pedagogical measure has different influence on different student. While imposed pedagogical measures on some students has positive impact and their behaviour is positively changed, for some other students this can't be affirmed and there students think they didn't deserve imposed pedagogical measures. Students, to whom some pedagogical measure is imposed, should understand meaning of imposed measure and this measure should change student's behaviour.

Key words: students, pedagogical measures, violent behaviour, case study

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PEDAGOŠKE MJERE	2
2.1. Kriteriji za izricanje pedagoških mjera.....	2
2.2. Izricanje pedagoških mjera.....	3
2.3. Neopravdani izostanci s nastave.....	4
2.4. Učinak pedagoških mjera	4
3. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA.....	5
3.1. Razlozi neprihvatljivog (neprimjerenog) ponašanja učenika	5
3.2. Lakša neprihvatljiva ponašanja	7
3.3. Teža neprihvatljiva ponašanja	7
3.4. Teška neprihvatljiva ponašanja	8
3.5. Osobito teška neprihvatljiva ponašanja	9
4. PEDAGOŠKE MJERE U OSNOVNOJ ŠKOLI.....	10
4.1. Poticajne pedagoške mjere	10
4.1.1. Pozitivne i negativne posljedice primjene pohvale i nagrade.....	11
4.2. Kaznene pedagoške mjere	12
4.2.1. Pedagoška mjera opomena.....	13
4.2.2. Pedagoška mjera ukor.....	14
4.2.3. Pedagoška mjera strogi ukor.....	14
4.2.4. Pedagoška mjera preseljenje u drugu školu	15
5. METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA	16
5.1. Cilj istraživanja.....	16
5.2. Uzorak	16
5.3. Metode i instrumenti	16
6. REZULTATI I RASPRAVA	18

6.1. Intervju s učenicom E. i učenikom D.	18
6.2. Intervju s razrednicama	22
6.3. Intervju s pedagoginjom	25
6.4. Intervju s učenikom M.	29
6.5. Intervju s razrednicom učenika M.	31
7. ZAKLJUČAK	33
8. LITERATURA.....	35
9. PRILOZI	37
9.1. Prilog 1. Pitanja za intervju	37
10. KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA	41
11. IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA	42
12. IZJAVA O ODOBRENJU ZA POHRANU I OBJAVU OCJENSKOG RADA.	43

1. UVOD

Bitan čimbenik kvalitetne nastave jest razredna disciplina. Uspostavljanje discipline od prvoga razreda treba dovesti do toga da kaznenih pedagoških mjera bude što manje, a poticajnih pedagoških mjera, odnosno pohvala i nagrada što više, jer to onda olakšava rad i život svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa u školi i izvan nje. Zakon o odoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi propisuje pedagoške mjere, a školski odbor, u skladu sa statutom škole, donosi pravilnik o pedagoškim mjerama ili je on njegov sastavni dio. Pravilnici se mogu u nekim elementima razlikovati od škole do škole.

Ovaj rad sastoji se od teorijskog dijela koji daje uvid u literaturu i kontekst provedenom istraživanju koje je obrađeno u empirijskom dijelu rada. Teorijski dio počinje od objašnjenja pojma pedagoških mjera. U ovoj cjelini nabrojati će se pedagoške mjere u osnovnoj i srednjoj školi, koja je njihova svrha, zašto se izriču te koliki je učinak pedagoških mjera. Također će se navesti kriteriji za izricanje pedagoških mjera te će se objasniti izricanje pedagoških mjera. Druga cjelina bavi se neprihvatljivim ponašanjem učenika na temelju kojih se i izriču pedagoške mjere. Objašnjeni su razlozi neprihvatljivog ponašanja i mišljenja učenika o takvom ponašanju. Neprihvatljiva ponašanja podijeljena su ovisno o težini na lakša, teža, teška i osobito teška. U sljedećoj cjelini nabrojene su i objašnjene pedagoške mjere u osnovnoj školi. Poticajne pedagoške mjere su nagrada i pohvala. Učenici koji postižu iznimne rezultate mogu biti pohvaljeni odnosno nagrađeni. Primjena pohvale i nagrade ima pozitivne i negativne strane te je to objašnjeno u ovoj cjelini. Kaznene pedagoške mjere su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu. Navedeni su i objašnjeni razlozi za izricanje svake pedagoške mjere. Empirijski dio se sastoji od kvalitativnog istraživanja kojemu je bio cilj istražiti kako pedagoške mjere utječu na učenike i da li oni promijene ponašanje nakon izrečenih pedagoških mjera. U istraživanju je korištena metoda studije slučaja, a instrument je intervju. Ispitano je 7 ispitanika. Na kraju, uvidom u rezultate i raspravu donesen je zaključak rada.

2. PEDAGOŠKE MJERE

Pedagoške mjere dijele se na poticajne i kaznene. Poticajne pedagoške mjere su pohvala i nagrada. Primjenjuju se za učenike koji se ističu u učenju i vladanju te aktivnostima u školi i izvan nje. I kaznene i poticajne pedagoške mjere koriste se zbog postizanja boljeg ponašanja u učionici. Svrha izricanja kaznenih pedagoških mjera je da se njezinim izricanjem utječe na promjenu ponašanja učenika kojem je mjera izrečena te da bude poticaj na odgovorno i primjerno ponašanje drugim učenicima. Pedagoške mjere trebaju potaknuti učenike na preuzimanje odgovornosti i usvajanje pozitivnog odnosa prema školskim obvezama i okruženju. Izricanje pedagoških mjera temelji se na principima postupnosti, proporcionalnosti, pravednosti i pravodobnosti. Pedagoške mjere izriču se zbog povrede dužnosti, neispunjavanja obveza, nasilničkog ponašanja i drugih neprimjerenih ponašanja. Pedagoške mjere za koje se utvrđuju kriteriji u:

- a) osnovnoj školi su: opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu,
- b) srednjoj školi su: opomena, ukor, opomena pred isključenje i isključenje iz srednje škole (Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, 2015).

Pedagoške mjere izriču se prema težini neprihvatljivog ponašanja. Izrazi koji se koriste u Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015), a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod.

2.1. Kriteriji za izricanje pedagoških mjera

U Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) navodi se da kriteriji, na temelju kojih se izriče pedagoška mjera trebaju, biti takvi da potaknu učenika na odustajanje od neprihvatljivih oblika ponašanja i usvajanje prihvatljivih oblika ponašanja, u skladu s pravilima i kućnim redom škole. Na početku svake školske godine razrednik je obavezan na satu razrednika izvijestiti učenike, a na roditeljskome sastanku roditelje/zakonske zastupnike učenika o odredbama pravilnika. Učitelji/nastavnici, stručni suradnici i ravnatelj dužni su voditi računa o

dobi učenika, njegovoj psihofizičkoj razvijenosti i osobinama, ranijem ponašanju, okolnostima koje utječu na učenikov razvoj, okolnostima u kojima se neprihvatljivo ponašanje dogodilo te drugim okolnostima.

2.2. Izricanje pedagoških mjera

Prije izricanja mjere učeniku se mora omogućiti savjetovanje s odgojno-obrazovnim radnikom te izjašnjavanje o činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje odluke o opravdanosti izricanja pedagoške mjere. Roditelj mora biti informiran o neprihvatljivom ponašanju, načinu prikupljanja informacija, prikupljenim informacijama koje su važne za donošenje odluke o izricanju pedagoške mjere. Mjera se može izreći i bez izjašnjavanja učenika ako se učenik bez opravdanoga razloga ne odazove pozivu razrednika ili druge ovlaštene osobe. Mjera se može izreći i bez informiranja roditelja, ako se roditelj ne odazove ni pisanom pozivu na razgovor.

Svako izricanje pedagoške mjere temelji se na bilješkama iz pedagoške dokumentacije i/ili službenim bilješkama stručnih suradnika i/ili ravnatelja, a ako je potrebno i na mišljenjima drugih nadležnih institucija.

Prije izricanja pedagoške mjere odgojno-obrazovni radnici škole dužni su međusobno se konzultirati, kontaktirati roditelja učenika, a ako je potrebno mogu se konzultirati i sa školskim liječnikom, drugim stručnjakom ili nadležnim centrom za socijalnu skrb radi upoznavanja osobina i mogućnosti učenika te uklanjanja uzroka koji sprečavaju ili otežavaju njihov pravilan razvoj kako bi se ublažili rizični i pojačali zaštitni čimbenici u razvoju učenika.

U obrazloženju pedagoške mjere navest će se mjesto, vrijeme i način na koji je došlo do neprihvatljivog ponašanja te posljedice koje su nastupile ili su mogle nastupiti. Obrazloženje mora sadržavati i podatke o prethodno poduzetim preventivnim mjerama te prijedloge za pružanje pomoći i potpore učeniku s ciljem otklanjanja uzroka neprihvatljivog ponašanja (Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, 2015).

2.3. Neopravdani izostanci s nastave

U Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) navodi se da se pedagoška mjera izriče se i zbog neopravdanih izostanaka s nastave. Neopravdanim izostankom smatra se izostanak za koji razredniku nije dostavljena liječnička ispričnica ili ispričnica nadležne institucije, koju je potpisao i roditelj. Neopravdanim izostankom ne smatra se izostanak s nastave za koji je roditelj unaprijed tražio i dobio odobrenje i to:

- u hitnim slučajevima usmeno od učitelja/nastavnika za izostanak s njegova sata;

- pisano od razrednika za izostanak do 3 radna dana, ravnatelja za izostanak do 7 radnih dana i učiteljskog/nastavničkog vijeća za izostanak do 15 radnih dana.

Tijekom školske godine roditelj može osobno ili pisanim putem opravdati izostanak svog djeteta za koji nije dostavljena ispričnica u trajanju od najviše tri radna dana, koji ne mogu biti uzastopni. Načini opravdavanja izostanaka učenika, rokovi za dostavu ispričnica, kao i primjereni rok javljanja o razlogu izostanka uređuju se statutom škole.

2.4. Učinak pedagoških mjera

Prema Rađenović i Smiljanović (2007) učinci pedagoških mjera su različiti i ovise o učeniku. Razrednici bi trebali procijeniti jesu li predložene pedagoške mjere primjerene i hoće li se postići željeni cilj. Nekim je učenicima, naime, dovoljna samo usmena opomena razrednika, dok na neke ne djeluje ni gotovo najteža niti najveća pedagoška mjera – strogi ukor koju izriče učiteljsko vijeće.

3. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA

Prema Pravilniku i kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) neprihvatljiva ponašanja, na temelju kojih se izriču pedagoške mjere, podijeljena su ovisno o težini na lakša, teža, teška i osobito teška.

Cowley (2006) ističe kako se veći dio neprihvatljivog (neprimjerenog) ponašanja s kojima se učitelji svakodnevno suočavaju odnosi, uglavnom, na manja ometanja, a ne na ozbiljne incidente. Međutim, škole bi morale pronaći i način rješavanja malih incidenata koji, ne pristupi li im se pravilno, mogu ometati nastavu koja se odvija u našim učionicama. Te naoko male smetnje postaju učitelju više nego stresne, jer se stalno ponavljaju i znaju biti vrlo iritantne. Janković (2015) navodi da učitelji trebaju što manje obraćati pozornost na povremena i manja negativna ponašanja učenika tijekom sata, a što više obraćati pozornost na pozitivna ponašanja.

3.1. Razlozi neprihvatljivog (neprimjerenog) ponašanja učenika

Cowley (2006) navodi kako su neki učitelji skloni misliti da učenici unaprijed planiraju kako će se ponašati. Posve je prirodno da učitelj, kada mu lijepo isplaniran sat loše krene, zauzme obrambeni stav. Koliko je samo vremena i truda potrošeno na planiranje i razradu nastavne jedinice, pa zašto to učenici ne znaju cijeniti. Tada učitelj počinje vjerovati da su se učenici unaprijed urotili protiv njega i da su svjesno odlučili ometati nastavu. Upravo ta pomisao da su se baš svi okomili na vas, može prerasti u obrambeni način podučavanja. Istina je da neki učenici donose svjesnu odluku o tome da će se neprimjerenom ponašati, no u stvarnosti se većina problematičnih učenika tako ponaša zbog sasvim drugih razloga. Ako vi, kao učitelj, uspijete dokučiti neke od tih razloga i naučite ih savladati, uspjete se obraniti od obrambenog stava. Isto tako, reagirate li na nedolično ponašanje u pozitivnom tonu, izbjegli ćete mogućnost sukoba s učenicima. Učitelji moraju biti svjesni svih emocionalnih i psihičkih uzroka neprimjerenog ponašanja, ne samo u učenika već i u njima samima. Iako je jako važno znati kako raditi s učenicima s problemima u ponašanju, sigurno postoji još nešto, osim samog ponašanja, o čemu moramo razmisliti. Veliki dio istine zašto se učenici tako ponašaju, krije se iza nečeg što nije

pod izravnim nadzorom škole i učitelja. Učitelji ne mogu promijeniti obrazovni sustav unutar kojeg rade, no mogu se potruditi umanjiti utjecaj nekih vanjskih faktora. Osim toga, otkrije li učitelj koji su vanjski faktori u pitanju, manje će okrivljavati sebe ako nešto loše krene na satu i otklonit ćete barem dio stresa.

Cowley (2006) također navodi da su mišljenja učenika o tom pitanju vrlo oprečna. Mnogima su takvi učenici zabavni i katkad im mogu uljepšati dosadan sat. Ali, zabrinjava što učenici povezuju loše ponašanje i popularnost. Većina učenika ne smatra da ih u školi ugrožavaju problematični učenici. No, neki su učenici priznali da ih takvi učenici znaju živcirati. Smatraju da loši učenici zaokupljaju svu pozornost učitelja, što prema njihovu mišljenju nije pošteno. Izrazili su i sažaljenje prema učiteljima koji se moraju suočavati s teškim, problematičnim ponašanjem pojedinih učenika. Neki su učenici napomenuli kako ih loši učenici često nazivaju štreberima jer se ne žele prikloniti njihovom načinu ponašanja. U odgovoru na pitanje zašto se njihovi školski prijatelji neprimjerenom ponašaju, učenici su bili vrlo jasni i perceptivni. Izdvojili su kolovođe – učenika čiji primjer ostali slijede, uglavnom zbog straha. Osim toga, kolovođe su uglavnom najpopularniji učenici u svom razredu, što je još jedna vrlo važna značajka zbog čega ih učenici slijede. Učenici su objasnili da slijede loše dečke zato jer im se sviđa što su ovi glasni, prkosni i spremni izazivati učitelje. Učenicima su vrlo često takvi ispadi smiješni i zato i oni žele sudjelovati da vide kakav će efekt postići. Kada vide da se svi njihovi prijatelji zezaju, osjetit će se sigurnima i spremni su im se priključiti. Zezanjem se dobiva pozornost ne samo učitelja već i cijelog razreda. Osim toga, ispast će glavni pred svojim prijateljima, a ostale će učenike odvratiti od dosadnog rada. Dosada je vrlo često uzrok neprimjerenog ponašanja, a tu činjenicu su i učenici jasno naglasili. Drugi razlog neprimjerenog ponašanja učenika jest nesposobnost samokontrole. Nedostatak samodiscipline izraženiji je u određenim dijelovima dana ili tjedna ili nakon nekih predmeta, kao što je tjelesni odgoj, kada je uzrok neprimjerenog ponašanja to što učenici iz otvorenog prostora ulaze u zatvorene učionice u kojima treba mirovati. Neki učenici su spomenuli i pojam „ekipe“. Oni koji nisu željeli biti dijelom ekipe, poznate po problematičnom ponašanju, priznali su kako ih je bilo strah da će ovi postati nasilni prema njima ili će okrenuti druge učenike protiv njih.

3.2. Lakša neprihvatljiva ponašanja

Prema Pravilniku i kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) lakšim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- a) ometanje odgojno-obrazovnoga rada (npr. izazivanje nereda, stvaranje buke, pričanje nakon usmene opomene učitelja/nastavnika ili dovikivanje tijekom odgojno obrazovnoga rada);
- b) onečišćenje školskoga prostora i okoliša (npr. bacanje smeća izvan koševa za otpatke);
- c) oštećivanje imovine u prostorima škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad nanošenjem manje štete (npr. šaranje, urezivanje u namještaj);
- d) nedopušteno korištenje informacijsko-komunikacijskih uređaja tijekom odgojno obrazovnoga rada;
- e) pomaganje ili poticanje ulaska neovlaštenih osoba u školski prostor;
- f) poticanje drugih učenika na neprihvatljiva ponašanja;
- g) uznemiravanje učenika ili radnika škole odnosno druge aktivnosti koje izazivaju nelagodu u drugih osoba, nakon što je učenik na to upozoren;
- h) korištenje nedopuštenih izvora podataka u svrhu prepisivanja.

3.3. Teža neprihvatljiva ponašanja

Prema Pravilniku i kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) težim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- a) ometanje odgojno-obrazovnoga rada na način da je onemogućeno njegovo daljnje izvođenje;

- b) povreda dostojanstva druge osobe omalovažavanjem, vrijeđanjem ili širenjem neistina i glasina o drugome učeniku ili radniku škole;
- c) unošenje ili konzumiranje psihoaktivnih sredstava u prostor škole ili na drugo mjesto gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- d) dovođenje ili pomaganje prilikom dolaska neovlaštenim osobama koje su nanijele štetu osobama ili imovini u prostoru škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- e) namjerno uništavanje imovine nanošenjem veće štete u prostoru škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- f) prikrivanje nasilnih oblika ponašanja;
- g) udaranje, sudjelovanje u tučnjavi i druga ponašanja koja mogu ugroziti sigurnost samog učenika ili druge osobe, ali bez težih posljedica;
- h) korištenje ili zlouporaba podataka drugog učenika iz pedagoške dokumentacije;
- i) kladenje ili kockanje u prostorima škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- j) prisvajanje tuđe stvari.

3.4. Teška neprihvatljiva ponašanja

Prema Pravilniku i kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) teškim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- a) izazivanje i poticanje nasilnog ponašanja (npr. prenošenje netočnih informacija koje su povod za nasilno ponašanje, skandiranje prije ili tijekom nasilnog ponašanja, snimanje događaja koji uključuje nasilno ponašanje i slična ponašanja);
- b) nasilno ponašanje koje nije rezultiralo težim posljedicama;
- c) krivotvorenje ispričnica ili ispitnih materijala;

- d) neovlašteno korištenje tuđih podataka za pristup elektroničkim bazama podataka škole bez njihove izmjene;
- e) krađa tuđe stvari;
- f) poticanje grupnoga govora mržnje;
- g) uništavanje službene dokumentacije škole;
- h) prisila drugog učenika na neprihvatljivo ponašanje ili iznuda drugog učenika (npr. iznuđivanje novca);
- i) unošenje oružja i opasnih predmeta u prostor škole ili drugdje gdje se održava odgojno-obrazovni rad.

3.5. Osobito teška neprihvatljiva ponašanja

Prema Pravilniku i kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) osobito teškim neprihvatljivim ponašanjima smatra se:

- a) krivotvorenje pisane ili elektroničke službene dokumentacije škole;
- b) objavljivanje materijala elektroničkim ili drugim putem, a koji za posljedicu imaju povredu ugleda, časti i dostojanstva druge osobe;
- c) teška krađa odnosno krađa počinjena na opasan ili drzak način, obijanjem, provaljivanjem ili svladavanjem prepreka da se dođe do stvari;
- d) ugrožavanje sigurnosti učenika ili radnika škole korištenjem oružja ili opasnih predmeta u prostoru škole ili na drugome mjestu gdje se održava odgojno-obrazovni rad;
- e) nasilno ponašanje koje je rezultiralo teškim emocionalnim ili fizičkim posljedicama za drugu osobu.

4. PEDAGOŠKE MJERE U OSNOVNOJ ŠKOLI

4.1. Poticajne pedagoške mjere

Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2014) navodi se da učenici koji postižu iznimne rezultate mogu biti usmeno i pisano pohvaljeni, odnosno nagrađeni. Usmenu pohvalu izriče razrednik, pisanu pohvalu daje razredno vijeće, a nagradu dodjeljuje nastavničko vijeće. Uvjeti, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika uređuju se statutom škole.

Nagrada je kao pedagoška mjera prihvatljivija od kazne te ju zato nastavnici češće upotrebljavaju u razredu. Cilj nagrade jest da izazove emocionalnu ugodu kojom se želi osnažiti i poticati poželjno ponašanje kod učenika (Tauš i Munjiza, 2006). Ona izaziva ugodu kod osobe koja ju prima, ali i kod osobe koja nagrađuje te ih na taj način povezuje i stvara pozitivan emocionalan odnos. Ona služi za poticanje poželjnog ponašanja, no neće ukinuti nepoželjna. Iako se nagradi daje prednost naspram kazne, i ona može imati negativan utjecaj ako je pogrešno primijenjena. Nagrada mora biti zaslužena, pravodobna i objašnjena kako bi djelovala motivirajuće na učenika i potaknula ga da ponovi pohvaljeno ponašanje. Veoma je važno da se nagrade ne shvate kao podmićivanje jer će to učenika naučiti manipulaciji. Nagrade se često daju za dobro obavljene zadatke, no to nije nagrada nego kupovanje izvršenih obaveza. Učenicima treba dati priznanje za primjereno ponašanje te trud u učenju i izvršavanju školskih obaveza, ali je potrebno nagraditi i učenikovu solidarnost, brižnost te druge pokazatelje učenikove prilagodbe (Buljubašić-Kuzmanović, 2012). Kako istraživanja pokazuju, pohvale imaju pozitivan utjecaj na motivaciju učenika za učenje, dok kazne smanjuju zalaganje i učinkovitost učenja. Često u školskom okruženju nedostaje pohvala djeteta za nešto što je dobro napravilo (Novoselić, 2013).

Prema istraživanju Buljubašić-Kuzmanović (2012), nagrade i pohvale češće se izriču mlađim učenicima. Djevojčice dobivaju više pohvala od dječaka, a dječaci su u prosjeku čak tri puta češće kažnjavani od djevojčica.

4.1.1. Pozitivne i negativne posljedice primjene pohvale i nagrade

Prema Cowley (2006) nagrađivanje učenika jedan je od najučinkovitijih načina postizanja boljeg ponašanja u školi. Međutim, nesustavno korištenje nagrada, koje učenicima nisu zanimljive, neće mnogo pomoći. Da bi nagrada dobila na značenju, ona mora biti nešto što učenici cijene ili žele imati. Nagrade se trebaju dijeliti samo kada ih učenici zaista zasluže. Učenici uglavnom nisu impresionirani nagradama koje dobivaju u školi. Možda zbog toga što je najčešća nagrada koju dobivaju (a tog nisu ni svjesni) usmena ili pisana pohvala učitelja. Učenici su ustvari veliki materijalisti, jer nagrade koje bi ih natjerale da se bolje ponašaju moraju biti pristojne i opipljive. Srećom, neki od učenika istaknuli su da je njima najveća nagrada dobro obrazovanje koje će dobiti. Što su učenici stariji, to su pohvale neučinkovitije. Učenici su istaknuli da su željeli prikupiti što više zasluga i pohvala u vrijeme kada su tek krenuli u školu, no isto tako nisu zaboravili spomenuti da su to uglavnom radili dobri učenici, što znači da taj način nagrađivanja neće imati puno utjecaja u kontroliranju ponašanja. Učenicima su pohvale neučinkovite ponajprije zbog toga što za njih ne dobiješ ništa. Misle da bi nagrada bila puno učinkovitija kada bi se mogla unovčiti.

Čudina-Obradović (1991) navodi da nagrada djeluje motivirajuće na učenje i pojačavanje napora te je stoga njena upotreba pogodna u situacijama kada želimo učvrstiti nečije ponašanje ili povećati zalaganje u određenom području pa se zbog toga smatra da je upotreba nagrada u školi izrazito važna.

Glavna prednost pohvale jest što izgrađuje samopoštovanje jer u učeniku prepoznaje i potiče prikladno ponašanje (Phelan i Schonour, 2006). Međutim, iako je ona motivirajuća za učenika koji je pohvaljen, može negativno utjecati na samopoštovanje ostalih učenika tako što će se osjećati manje vrijednima. Zbog toga je iznimno bitno kod primjene pohvale da je ona pravodobna i zaslužena tako da motivira onog koji je pohvaljen, ali da ne razvija osjećaj manje vrijednosti kod ostalih. Trstenjak (1951) navodi da pohvale i nagrade mogu biti loše zbog toga što potiču taštinu i natjecateljstvo kod učenika.

Prema Rijavec i Miljković (2010) psiholozi Stage i Quiroz su 1997. godine proveli analizu istraživanja kako bi doznali koje su disciplinske mjere

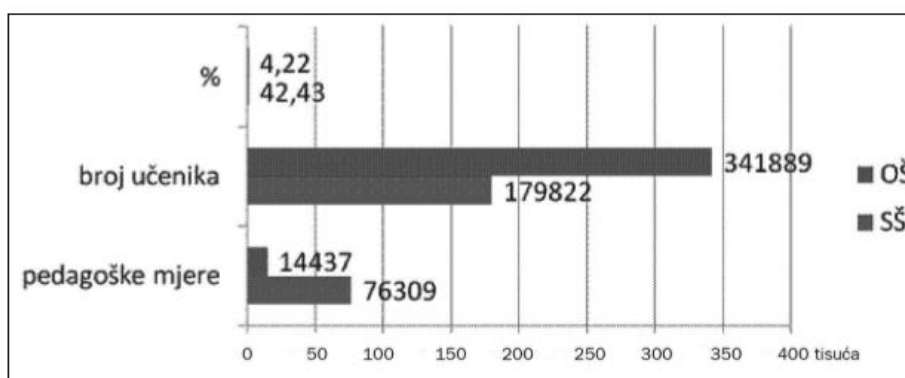
najučinkovitije: kazna, nagrada, njihova kombinacija ili ne poduzimanje ikakvih mjera. Najučinkovitijom se pokazala kombinacije kazne i nagrade, dok je najmanje učinkovito bilo ne poduzimanje ikakvih mjera. Zaključak analize jest da će se neprihvatljivo ponašanje značajno smanjiti ako se učenike nagrađuje za poželjno, a kažnjava za nepoželjno ponašanje

Moramo se rastati od shvaćanja da je nagrada efikasna, kazna neefikasna; da je nagrada dobra, kazna štetna. Ima dobrih nagrada, ali i štetnih, a to je uglavnom zato što ima loših i dobrih nagrađivača, pogrešno i ispravno pripremljenih pojedinaca da interpretiraju nagradu i kaznu i koriste se njome, te prikladnih i neprikladnih situacija za nagrađivanje i kažnjavanje (Čudina-Obradović, 1991: 170).

4.2. Kaznene pedagoške mjere

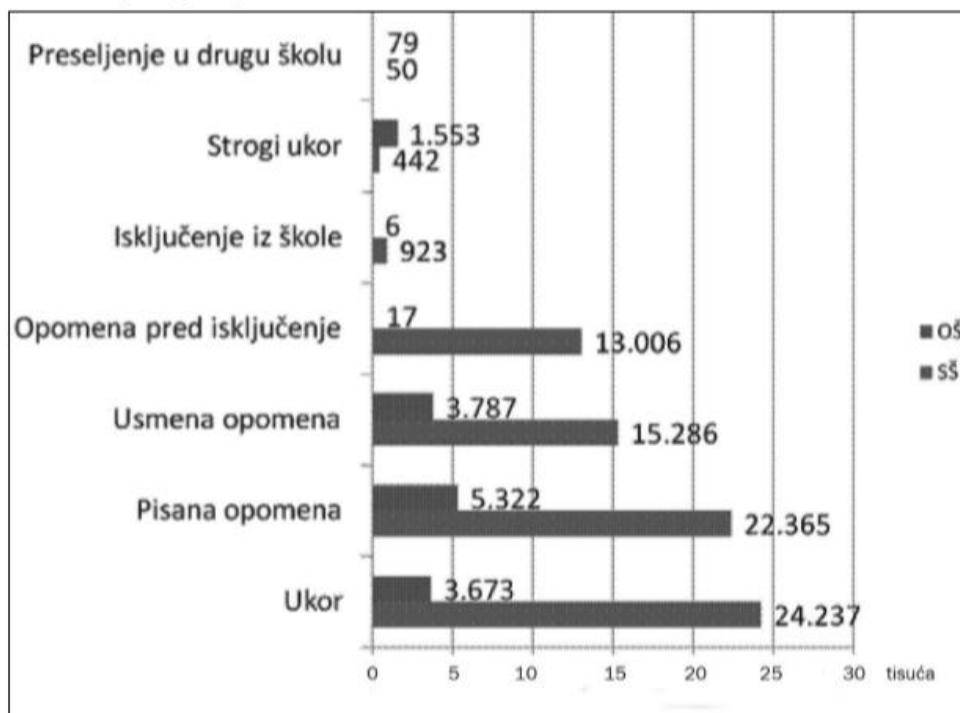
Prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) pedagoške mjere kazne u osnovnoj školi su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu.

Podaci Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za školsku godinu 2007./2008. pokazuju da se pedagoške mjere tijekom osnovnoškolskog obrazovanja izriču manjem broju učenika (4,22%), dok se u srednjim školama taj postotak penje na čak 42,43% učenika (Grafikon 1.) (Bouillet, 2010).

Grafikon 1. Pedagoške mjere izrečene učenicima osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj šk. god. 2007./2008. (izvor: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa prema Bouillet, 2010, str. 275).

Grafikon 2. prikazuje izrečene pedagoške mjere učenicima osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2007./2008. Među izrečenim pedagoškim mjerama prevladavaju pisane i usmene opomene i ukori (Bouillet, 2010).

Grafikon 2. Pedagoške mjere izrečene učenicima osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj šk. god. 2007./2008. (izvor: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa prema Bouillet, 2010, str. 276).

4.2.1. Pedagoška mjera opomena

Pedagoška mjera opomene izriče se učenicima zbog lakših neprihvatljivih ponašanja ili zbog 0,5 posto neopravdanih sati od ukupnog broja sati. Opomenu izriče razrednik u roku od 15 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje (Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, 2015).

4.2.2. Pedagoška mjera ukor

Prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) ukor se učenicima izriče zbog težih neprihvatljivih ponašanja ili u slučaju da je učenik neopravdano izostao više od 1% nastavnih sati od ukupnoga broja sati u koje je trebao biti uključen tijekom nastavne godine. Pedagoška mjera ukora mora se izreći najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče.

Učeniku kojemu je već izrečena pedagoška mjera opomena ili ukora ponavlja se prethodno izrečena pedagoška mjera u slučaju neprihvatljivog ponašanja manje ili iste težine za koje mu još nije izrečena pedagoška mjera. Ista pedagoška mjera može se izreći najviše dva puta tijekom školske godine. U slučaju da se učenik ponovno neprihvatljivo ponaša, izriče se pedagoška mjera sljedeće težine. Učeniku kojemu je već izrečena pedagoška mjera opomene ili ukora izriče se sljedeća teža mjera u slučaju ponavljanja istog neprihvatljivog ponašanja za koje mu je već izrečena pedagoška mjera (Sekulić Erić, 2016).

4.2.3. Pedagoška mjera strogi ukor

Prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (2015) pedagoška mjera strogog ukora za učenika osnovne škole izriče se zbog teškog neprihvatljivog ponašanja ili u slučaju da je učenik neopravdano izostao više od 1,5% nastavnih sati od ukupnoga broja sati u koje je trebao biti uključen tijekom nastavne godine. Pedagoška mjera se mora izreći najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče. Učeniku kojemu je već izrečena pedagoška mjera strogog ukora izriče se pedagoška mjera preseljenja u drugu školu u slučaju bilo kojeg osobito teškog neprihvatljivog ponašanja.

4.2.4. Pedagoška mjera preseljenje u drugu školu

Pedagoška mjera preseljenja u drugu školu za učenika osnovne škole izriče se zbog osobito teškog neprihvatljivog ponašanja ili u slučaju da je učenik neopravdano izostao više od 2% nastavnih sati od ukupnoga broja sati u koje je trebao biti uključen tijekom nastavne godine. Pedagoška mjera mora se izreći najkasnije u roku od 60 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika zbog kojeg se izriče. Učeniku osnovne škole kojem je izrečena pedagoška mjera preseljenja u drugu školu, a koji se i dalje neprimjereno ponaša, može se, sukladno odredbama Pravilnika izreći pedagoška mjera izuzev mjere preseljenja u drugu školu (Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera, 2015).

Pedagoška mjera strogo ukora i preseljenja u drugu školu za učenka osnovne škole ne može se izreći bez prethodne obavijesti uredu državne uprave u županiji odnosno Gdskom uredu Grada Zagreba nadležnom za obrazovanje i nadležnoj ustanovi socijalne skrbi, koji su dužni izvijestiti školu o poduzetim mjerama (Sekulić Erić, 2016).

5. METODOLOGIJA KVALITATIVNOG ISTRAŽIVANJA

5.1. Cilj istraživanja

Glavni cilj u istraživanju bio je istražiti kako pedagoške mjere utječu na učenike, odnosno utvrditi zašto je došlo do izricanja pedagoških mjera i da li su učenici promijenili svoje ponašanje nakon izrečenih pedagoških mjera.

5.2. Uzorak

U kvalitativnom istraživanju sudjelovalo je 7 ispitanika. Kriterij odabira ispitanika svodio se učenike kojima je izrečena pedagoška mjera. S obzirom na taj kriterij, u intervjuu se ispitalo 3 učenika, od toga 1 učenica i 2 učenika, kojima je izrečena neke pedagoška mjera iz 3 razredna odjela (5.a, 5.b i 8. razred osnovne škole), njihove razrednice te pedagoginja škole.

5.3. Metode i instrumenti

Istraživanje je provedeno u osnovnoj školi Metel Ožegović. U istraživanju je korištena metoda studija slučaja. Slučaj se sastoji od podataka koji se odnose na neki period ili cjelokupni životni proces proučavanog pojedinca ili zajednice; pojedinca ili grupe (Halmi, 2005). Analiza podataka obuhvaća razmatranje, kategoriziranje, tabeliranje kvantitativnih i kvalitativnih podataka. Analiziranje podataka studije slučaja posebno je teško zbog nedovoljne definiranosti strategija i tehnika. No, ključnu strategiju definira istraživač, jer on određuje prioritete u vezi s tim – *što* i *zašto* analizirati (Yin, 2007). Prema Tkalac Verčić, Sinčić Ćorić i Pološki Vokić (2010) ova se metoda koristi kako bi se detaljno analizirao jedan ili više odabranih slučajeva koji se odnose na istu ili sličnu temu odnosno problem istraživanja i ukoliko se istraživanjem želi odgovoriti na pitanja „kako?“ ili „zašto?“ su se određene okolnosti dogodile. A upravo se ovim istraživanjem željelo istražiti kako izrečene pedagoške mjere utječu na učenike i zašto je uopće došlo do izricanja

pedagoških mjera. Instrument istraživanja je intervju. Intervju se provodio individualno i trajao je maksimalno 20 minuta. Sastojao se od 7 do 17 pitanja, ovisno o ispitaniku (Prilog 1).

6. REZULTATI I RASPRAVA

Sukob je situacija u kojoj dvije ili više osoba žele ostvariti svaka svoj cilj/interes/potrebu, ali se kao ostvarljiv opaža samo jedan, a ne oba. Za sukob moraju postojati barem dvije strane od kojih svaka mobilizira energiju da bi dostigla cilj, ali drugu stranu doživljava kao prepreku ili prijetnju (Uzelac, 2000). Oduvijek je bilo, ima i bit će sukoba među učenicima u školi, zbog neslaganja oko nekih školskih problema, stavova, sporta, glazbe koja se preferira, simpatija prema djevojkama ili dječacima, nesporazuma i sl. Sukobi se događaju povremeno, ponekad vrlo intenzivno i sastavni su dio odrastanja, a ako se konstruktivno riješe, djeca iz njih mogu puno naučiti. Ako se ne riješe, oni znaju prerasti u nasilje. Stoga se mora istaknuti važnost pravodobnog i kvalitetnog rješavanja sukoba među učenicima u razredu i školi (Matijević, Bilić i Opić, 2016).

Upravo su zbog sukoba, odnosno udaranja u autobusu, učeniku D. i učenici E. izrečene pedagoške mjere. Učeniku D. izrečena je pedagoška mjera ukora, a učenici E. pedagoška mjera opomena. U nastavku je prikazan intervju s učenicima, njihovim razrednicima i pedagoginjom.

6.1. Intervju s učenicom E. i učenikom D.

1. Zašto je došlo do sukoba?

„Ne znam zašto je došlo do sukoba, možda mu je nešto smetalo.“ (učenica E., 5.b razred)

„Djevojčica me je zezala.“ (učenik D., 5.a razred)

2. Postoji li određeni razlog?

„Pa djevojčica me je zezala, ali ja sam kriv za sukob.“ (učenik D., 5.a razred)

3. Kako si se ponašao/la prema djevojčici/dječaku prije sukoba?

„Nismo se puno družili.“ (učenica E., 5.b razred)

„Normalno, kao prijatelj. Družili smo se.“ (učenik D., 5.a razred)

4. Jesi li si mu dala razlog (povod) za sukob?

„Nisam mu dala razlog.“ (učenica E., 5.b razred)

5. Što misliš, jeste li problem mogli riješiti na drugačiji način?

„Da, mogli smo riješiti razgovorom.“ (učenica E., 5.b razred)

„Da, mogao sam riješiti razgovorom.“ (učenik D., 5.a razred)

6. Osjećaš li se odgovornom za taj sukob?

„Ne osjećam se odgovornom, oba dva smo krivi za sukob.“ (učenica E., 5.b razred)

7. Jesi li prije toga potražio pomoć ili savjet učitelja, roditelja, pedagoga?

„Nisam, poslije sam im rekao da me djevojčica zeza.“ (učenik D., 5.a razred)

8. Jesi li primijetila da su prijatelji iz razreda, nakon tog događaja, promijenili ponašanje prema tebi?

„Ne, nisu promijenili ponašanje.“ (učenica E., 5.b razred)

9. Jesi li razgovarao s prijateljima iz razreda o tome?

„Nisam razgovarao.“ (učenik D., 5.a razred)

10. Što misliš, da li te sada prijatelji više cijene ili te možda osuđuju?

„Ne osuđuju me, bili su uz mene.“ (učenik D., 5.a razred)

11. Da se situacija ponovi, kako bi se ponašala?

„Ne bi mu dala da me udari, spriječila bih ga.“ (učenica E., 5.b razred)

12. Da se situacija ponovi, bi li problem riješio na drugačiji način?

„Da, rekao bi učiteljici i onda bi ona dalje reagirala.“ (učenik D., 5.a razred)

13. U kakvim si sada odnosima s dječakom/djevojčicom?

„U normalnim odnosima, ne družimo se baš puno, ali razgovaramo.“
(učenica E., 5.b razred)

„Dobri smo si, družimo se. Isto kao i prije.“ (učenik D., 5.a razred)

14. Jesi li si mislila da će biti neke posljedice?

„Nisam mislila da ću dobiti opomenu.“ (učenica E., 5.b razred)

15. Jesi li razmišljao o posljedicama sukoba?

„Nisam baš razmišljao, možda malo.“ (učenik D., 5.a razred)

16. Jesi li bio/la upoznat/a s pedagoškim mjerama u osnovnoj školi prije sukoba?

„Ne baš, znala sam samo za ukor, za ostalo nisam znala.“ (učenica E., 5.b razred)

„Da, bio sam upoznat. Znam za opomenu, ukor i strogi ukor.“ (učenik D., 5.a razred)

17. Kako si prihvatio/la pedagošku mjeru?

„Nisam bila baš sretna.“ (učenica E., 5.b razred)

„Žao mi je što sam dobio ukor.“ (učenik D., 5.a razred)

18. Kako je opomena/ukor utjecao/la na tebe?

„Pa dobro je utjecala.“ (učenica E., 5.b razred)

„Dobro, bio sam tužan.“ (učenik D., 5.a razred)

19. Da li se tvoje ponašanje promijenilo nakon opomene/ukora?

„Da, promijenilo se. Nisam više bezobrazna prema drugima.“ (učenica E., 5.b razred)

„Da, promijenio sam se.“ (učenik D., 5.a razred)

20. Jesi li doma razgovarala s roditeljima o sukobu?

„Da, razgovarala sam. Odmah sam im rekla što se dogodilo kad sam došla doma.“ (učenica E., 5.b razred)

21. Kako su roditelji reagirali na opomenu/ukor?

„Normalno su reagirali. Nisu bili srditi. Rekli su mi, da im je učiteljica rekla, da ako se budem dobro ponašala da će se opomena obrisati na kraju školske godine.“ (učenica E., 5.b razred)

„Špotali su me.“ (učenik D., 5.a razred)

22. Što će se dogoditi, ako se to ponovi?

„Mama mi je rekla da se onda maknem, ako opet dođe do sukoba.“ (učenica E., 5.b razred)

„Mislim da ću dobiti ukor i isključenje iz škole.“ (učenik D., 5.a razred)

23. Ukratko ispričaj kako se to dogodilo.

„Došli smo u autobus. Ja sam bila sretna, jer sam sutra imala rođendan. On me je udario. Vidio je da je drugima bilo smiješno. Onda me je još udario. Ja sam htjela njega, ali me je M uhvatio za ruku i nisam ga mogla. Došla sam doma i rekla što se dogodilo. Odmah sam išla s tatom i sestrom u školu. Tata je razgovarao s ravnateljicom i pedagoginjom. I onda su se jedan dan našli moji i njegovi roditelji i razgovarali.“ (učenica E., 5.b razred)

„Djevojčica je sjedila ispred mene na autobusu. Ja sam ju lagano udario po licu. Jedna djevojčica se smijala, a M ju je držao za ruku. Ona mene nije udarila. Nisam odmah rekao mami, nisam znao da bude tužila učiteljici. Pedagoginja je javila mami. Mama je bila ljuta i špotala me.“ (učenik D., 5.a razred)

6.2. Intervju s razrednicama

1. Jeste li bili upoznati s njihovim problemom? Ako ste bili upoznati, da li ste pokušali riješiti problem?

„Sa problemom za kojeg je izrečena pedagoška mjera nisam bila upoznata prije, no među učenicima otprije vladala zadirkivanja putem društvenih mreža na što se požalila dječakova majka koja nije tome pridavala veliku pažnju pošto je smatrala da su to „dječja posla“ te da će se to smiriti. Naravno, razgovorom su se zadirkivanja pokušavala riješiti.“ (razrednica učenika D.)

„Nisam bila upoznata. Tek kada je došlo do sukoba je sve to izašlo na vidjelo. Shvatila sam da nije samo on kriv. Da ga ona verbalno maltretira do te mjere da je to nedopustivo.“ (razrednica učenice E.)

2. Jeste li primijetili njihovo ponašanje?

„Da, primijetila sam.“ (razrednica učenika D.)

„Ne, nisam primijetila.“ (razrednica učenice E.)

3. Jesu li se požalili?

„Kao što sam navela, za probleme zadirkivanja požalili su se učenik i njegova majka.“ (razrednica učenika D.)

„Djevojčica se nije požalila.“ (razrednica učenice E.)

4. Tko je učinio prvi korak? Da li je škola obavijestila roditelje ili su roditelji znali za sukob?

„Kad se sukob za kojeg je izrečena pedagoška mjera dogodio o tome je od strane roditelja učenice bila najprije obaviještena ravnateljica i pedagoginja (pošto se sukob dogodio nakon nastave u autobusu). Nakon toga stručna služba i razrednice obavili su sve potrebne razgovore i sa učenicima i roditeljima.“ (razrednica učenika D.)

„Njezin tata je došao isti dan u školu. Zatražio je da se nešto poduzme. Kada je kroz razgovor saznao da je dječaka verbalno maltretirala duže vrijeme, njegov stav je bio da smo mi već trebali nešto poduzeti. I u tom se trenutku složio s nama da se oboje kazne. Ali kada je djevojčica dobila pedagošku mjeru opomenu, tata je bio iznenađen i rekao da će se žaliti. Ali mama je bila razumna, smirena te je smatrala da je ona to zaslužila.“ (razrednica učenice E.)

5. Jeste li utjecali na težinu pedagoških mjera?

„Sukob smo najprije htjeli riješiti razgovorom no odlučili smo ipak da se učeniku izreče pedagoška mjera ukora a učenici pedagoška mjera opomene, pošto se za takvo neprihvatljivo ponašanje u Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i navodi određena pedagoška mjera.“ (razrednica učenika D.)

„U početku nisam bila za pedagošku mjeru opomenu, ali sad mislim da smo dobro postupili. Djevojčica je dobila pedagošku mjeru zbog neprestanog zadirkivanja. Dječaka je zadirkivala neprestano od 3. razreda, branila je drugima da se druže s njim.“ (razrednica učenice E.)

6. Kako se ponašaju sada i da li se je što promijenilo u njihovom ponašanju?

„Učenici se ponašaju bolje, prestala su zadirkivanja, a do ponovnog sukoba nije došlo.“ (razrednica učenika D.)

„Pedagoška mjera nije utjecala na njezino ponašanje koliko bi trebala utjecati. I stvarno mi je žao zbog toga. Ona se i dalje ne smatra krivom i misli da nije zaslužila opomenu. Malo se je smirila i mislim da se više ne bude tako olako išla nekome rugati, smijati, da će ipak prije razmisliti. Ali ona je jednostavno takva, dominantna u razredu. Imala je već prije nekoliko takvih ispada, ruganja, prekidala je učitelje. Ali sad se smirila, ali ne toliko koliko bi trebala.“ (razrednica učenice E.)

7. Jesu li učenici dovoljno informirani o pedagoškim mjerama?

„Da, smatram da su učenici dovoljno informirani o pedagoškim mjerama pošto se sa njima puno razgovara o prihvatljivom i neprihvatljivom ponašanju.“ (razrednica učenika D.)

„Mislim da nisu, bez obzira što ih mi često informiramo o tome. Misle da se to njih ne tiče, da oni to ne rade, da oni nisu takvi, da su oni dobri. Ja sam im nakon ovoga opet sve pročitala. Smatram da su sad dosta informirani i da su se smirili.“ (razrednica učenice E.)

6.3. Intervju s pedagoginjom

1. Jeste li primijetili njihovo ponašanje?

„Ne, nisam primijetila. Prije ovog sukoba u autobusu nitko nije primijetio da imaju nekakav problem. Uopće nam nisu privlačili pozornost. Ali je nedavno dječakova mama spomenula razrednici nešto, ali to nije bilo jako naglašeno, nije tražila da se to istraži. Dječak je dosta zatvoreni i mama je mislila da ona to može sama riješiti s njim kod kuće.“ (pedagoginja)

2. Jesu li Vam se možda požalili?

„Ne, nisu. Kroz ovo drugo polugodište imala sam redovite susrete s djevojčicom, zbog ocjena i učenja, ali dječaka nikad nije spomenula.“ (pedagoginja)

3. Na koji način ste pokušali riješiti problem?

„Riješili smo razgovorom.“ (pedagoginja)

4. Jeste li nastojali umanjiti pedagoške mjere?

„Prvo smo to mislili riješiti bez izricanja pedagoških mjera, ali smo imali sjednicu Razrednog vijeća i svi smo se usuglasili da je najbolje da postupimo prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera. Prema Pravilniku dječak je dobio pedagošku mjeru ukor, a djevojčica opomenu.“ (pedagoginja)

5. Zašto je učenica dobila opomenu, a dječak ukor?

„Prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera bilo kakvo udaranje pripada težem neprihvatljivom ponašanju i za to se izriče pedagoška mjeru ukor, pa je tako dječaku izrečen ukor. A ponašanje djevojčice pripada lakšem neprihvatljivom ponašanju i za takvo ponašanje se izriče pedagoška mjeru opomena.“ (pedagoginja)

6. Kako se učenici ponašaju sada i da li se je što promijenilo u njihovom ponašanju?

„Prije izricanja pedagoške mjere, znala sam čuti više puta da je djevojčica dolazila u čudne situacije s učenicima, znala se izrugivati nižim razredima, nije pozdravljala ni učiteljice na hodniku. U zadnje vrijeme nisam čula takve priče. Samo sam čula za događaj na dopunskoj nastavi hrvatskog jezika. Učiteljica ju je ulovila da uopće ne rješava zadatke, samo si je crte stavljala, kao da ima napisano. Ali o odnosima s drugom djecom nisam dobila nikakvu dojavu o neprihvatljivom ponašanju.

Dječak se i prije izrečene pedagoške mjere ponašao pristojno. A od kad je dječaku izrečena pedagoška mjera, primijetila sam da se ulizuje. Kad me sretno na hodniku, postavi mi čisto banalno pitanje, samo da komuniciramo, da ga se primijeti i čuje.“ (pedagoginja)

7. Koliko se često pedagoške mjere koriste u školi?

„Zadnje tri školske godine nismo izrekli niti jednu pedagošku mjeru, a ove godine smo izrekli već tri pedagoške mjere.“ (pedagoginja)

8. Prema Vašem mišljenju, kolika je efikasnost pedagoških mjera?

„Moram priznati da nisam za izricanje pedagoških mjera, ne volim ih izricati. To mi osobno ne znači baš puno. Puno mi je važnije da vidim na djetetu da je shvatilo što nije dobro napravilo, nego da mu samo izrečemo pedagošku mjeru.“ (pedagoginja)

Učenica E. je učenica 5.b razreda, a učenik D. učenik 5.a razreda. Kada su se jednog dana vraćali iz škole, na autobusu je došlo do sukoba, odnosno fizičkog nasilja – učenik je nekoliko puta udario učenicu u lice. Prema Matijević, Bilić i Opić (2016) fizičko nasilje uključuje namjerno guranje, potezanje, štipanje, pljuskanje, udaranje rukama, nogama, predmetima, teško udaranje, ali i sve činove s potencijalnom ozljedom. Iskazuje se izravno, a posljedice (modrice, ogrebotine, lomovi) su vidljive pa se na taj oblik nasilja najčešće i reagira.

Iz intervju je vidljivo da svatko ima drugačije mišljenje zašto je došlo do sukoba. Učenica E. ne smatra se odgovornom za taj sukob i smatra da mu nije dala razlog za sukob, dok je dječak D. izjavio da ga je djevojčica zezala. Njihove razrednice i pedagoginja navele su da je učenica E. već duže vrijeme verbalno maltretirala učenika D. Verbalno nasilje se definira kao namjerno korištenje riječi kako bi se drugog učenika, a često i njegovu obitelj povrijedilo. Ono uključuje vrijeđanje, ruganje, sramoćenje te nazivanje pogrđnim imenima. Posljedice širokog spektra oblika verbalnog nasilja teško se primjećuju i često se podcjenjuju, a mogu biti dugoročne i vrlo razorne (Matijević, Bilić, Opić, 2016). Između ostalog, učenica E. je branila drugim učenicima da se druže s učenikom D. Između njih vladalo je zadirivanje, na što se učenikova majka požalila njegovoj razrednici, ali tome se nije pridavala velika pažnja i mislile su da će se to smiriti. Prije ovog sukoba nitko u školi nije primijetio da imaju bilo kakav problem. Sve je izašlo na vidjelo tek kada je došlo do sukoba u autobusu.

I učenik i učenica smatraju da su problem mogli riješiti na drugačiji način - razgovorom. Nisu razmišljali o mogućim posljedicama sukoba. Pedagoške mjere prihvatili su tužno i nisu bili sretni. Oboje su promijenili svoje ponašanje na bolje nakon izrečenih pedagoških mjera. Sada su u dobrim odnosima, druže se, isto kao i prije sukoba. Do ponovnog sukoba nije došlo. Prijatelji iz razreda nisu promijenili ponašanje prema učenici E. i učeniku D. nakon sukoba, ne osuđuju ih.

Iz razgovora s učenicima saznaje se da su njihovi roditelji normalno reagirali na izrečene pedagoške mjere, bili su malo ljuti, što je sasvim normalno. Bitnu ulogu imao je otac učenice E. Ona mu je ispričala što se dogodilo u autobusu i on je odmah išao u školu. Tako da su ravnateljica i pedagoginja bile isti dan obaviještene od strane roditelja učenice E. o sukobu, pošto se sukob dogodio nakon nastave, u autobusu. Ravnateljica, razrednice i pedagoginja obavile su potrebne razgovore sa učenicima i njihovim roditeljima. I razrednice i pedagoginja su navele da u početku nisu bile za izricanje pedagoških mjera. Sukob su najprije htjele riješiti razgovorom no svi zajedno su odlučili da se učeniku D. izreče pedagoška mjera ukora, a učenici E. pedagoška mjera opomene, pošto se za takvo neprihvatljivo ponašanje u Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera i navodi određena pedagoška mjera.

Izrečene pedagoške mjere utječu drugačije na svakog učenika, što je vidljivo i u ovom slučaju. Pedagoginja i razrednica učenice E. smatraju da izrečena pedagoška mjera nije utjecala na učenicu koliko bi trebala utjecati. Jer se učenica i dalje ne smatra odgovornom za taj sukob i misli da je nezasluženo dobila opomenu. Prije izrečene pedagoške mjere učenica je dolazila u čudne situacije s drugim učenicima, izrugivala se, nije pozdravljala učiteljice, prekidala je učitelje na satu, ali sada se sve to malo smirilo. Dok se je učenik D. i prije izrečene pedagoške mjere ponašao pristojno. Pedagoginja smatra da bi on i bez izrečene pedagoške mjere shvatio da je pogriješio, da bi ga dojmilo to što mu je majka bila pozvana u školu i što je razgovarao s pedagoginjom i razrednicom.

S pedagoškim mjerama učenica E. i učenik D. nisu bili baš u potpunosti upoznati prije ovog sukoba. Jedna razrednica smatra da učenici nisu dovoljno informirani, bez obzira što ih često informiraju o tome. Učenici smatraju da se njih to ne tiče, da su oni dobri. Dok druga razrednica smatra da su učenici dovoljno informirani o pedagoškim mjerama, jer se s njima puno razgovara o prihvatljivom i neprihvatljivom ponašanju.

Pedagoške mjere u osnovnoj školi Metel Ožegović ne izriču se često. Pedagoginja škole je nedavno napravila analizu izricanja pedagoških mjera. Zadnje tri školske godine nije izrečena ni jedna pedagoška mjera, dok su ove školske godine izrekli već tri pedagoške mjere i to u kratkom vremenskom razmaku. Pedagoginja nije za izricanje pedagoških mjera. Smatra da je važnije da dijete samo shvati gdje je pogriješilo, što nije dobro napravilo i promijeni svoje ponašanje na bolje, nego da mu se izreče pedagoška mjera.

6.4. Intervju s učenikom M.

Učenik M. je učenik 8. razreda. I njemu je izrečena pedagoška mjera opomena zbog sukoba, odnosno udaranja drugog učenika u nos. U nastavku slijedi intervju s učenikom M. i njegovom razrednicom.

1. Zašto je i kako je došlo do sukoba?

„To se sve dogodilo slučajno. Oni su prije toga imali tjelesni, a mi matematiku. Mi smo išli dolje po stepenicama prema dvorani. I htio sam mu dati pet, ali sam ga s ramenom udario u nos. On se počeo plakati. Ja sam mu govorio da nisam htio, da neka mi oprost. Ali on se je i dalje plakao. Onda me je tužio. Ja sam odmah morao k pedagoginji na razgovor. I onda sam dobio opomenu.“ (učenik M., 8. razred)

2. Postoji li određeni razlog?

„Ne postoji određeni razlog, nije bilo namjerno.“ (učenik M., 8. razred)

3. Kako si se ponašao prema dječaku prije sukoba?

„Normalno, družili smo se.“ (učenik M., 8. razred)

4. Jesi li razgovarao s prijateljima iz razreda o tome?

„Jesam, razgovarao sam.“ (učenik M., 8. razred)

5. Što misliš, da li te sada prijatelji više cijene ili te možda osuđuju?

„Ne usuđuju me. Podržavali su me da bude sve u redu.“ (učenik M., 8. razred)

6. Jesi li razmišljao o posljedicama sukoba?

„Razmišljao sam, ali sam mislio da ga nisam jako udario i da ne bude ništa.“ (učenik M., 8. razred)

7. Jesi li bio upoznat s pedagoškim mjerama u osnovnoj školi prije sukoba?

„Da, upoznat sam. Znam da ne smije biti nikakvih fizičkih obračuna, jer se to jako kažnjava.“ (učenik M., 8. razred)

8. Kako si prihvatio pedagošku mjeru?

„Tužno sam prihvatio.“ (učenik M., 8. razred)

9. Kako je opomena utjecala na tebe?

„Skroz sam se promijenio.“ (učenik M., 8. razred)

10. Jesi li promijenio svoje ponašanje?

„Bolje se ponašam. Prije ovoga sam imao jednu sličnu situaciju. Jedan razred je zadirkivao naš razred. I ja sam se potukao s jednim dečkom. Ali onda sam se izvukao za dlaku, nisam dobio nikakvu kaznu. Nakon što sam dobio opomenu sam se smirio i stvarno se bolje ponašam.“ (učenik M., 8. razred)

11. U kakvim si sada odnosima s dječakom?

„Dobri smo si. Ispričao sam mu se i prihvatio je ispriku.“ (učenik M., 8. razred)

12. Kako su roditelji reagirali na opomenu?

„Bili su malo potreseni. Bio sam špotani.“ (učenik M., 8. razred)

13. Što će se dogoditi, ako se to ponovi?

„Ja se nadam da se ne bude ponovilo. A ako se ponovi onda valjda ide ukor.“ (učenik M., 8. razred)

6.5. Intervju s razrednicom učenika M.

1. Jeste li bili upoznati s ovim događajem? Kako ste pokušali riješiti problem?

„Da, bila sam upoznata odmah kako se to desilo. Takve probleme rješavamo u startu. Prvo razgovorom, jer moramo saznati što se točno dogodilo. To je bilo za vrijeme malog odmora. Moj učenik je išao niz stepenice dolje, a učenik 5. razreda po stepenicama gore. I moj učenik je previše prešao na njegovu stranu stepenica i nekako ga je rukom, odnosno laktom uspio udariti u nos. Mojem učeniku je to bilo zezanje, mislio je da nije ništa, a ovoga učenika je bolio nos, krvario je i potužio se učitelju. I zatim smo reagirali svi zajedno.“ (razrednica učenika M.)

2. Tko je učinio prvi korak? Da li je škola obavijestila roditelje ili su roditelji znali za sukob?

„Mi smo obavijestili roditelje. Prvo smo dali učeniku priliku da objasni mami što se dogodilo. Imao je vremena do 18 sati, a onda sam ja nazvala mamu da točno velim što se dogodilo i da čujem uopće što joj je on rekao.“ (razrednica učenika M.)

3. Jeste li utjecali na težinu pedagoške mjere?

„Naravno. Gledali smo što bi bilo najbolje za njega, jer je on sad 8. razred. Po nekim karakteristikama to bi bilo čak i za ukor. Ali smo onda uzeli u obzir da je kraj 8. razreda i da se to nije dogodilo namjerno. Pa mu je izrečena pedagoška mjera opomena.“ (razrednica učenika M.)

4. Kako se dječak ponaša sada i da li se je što promijenilo u njegovom ponašanju?

„Učenik je i već prije ovog događaja sudjelovao u okršaju s učenikom iz 6. razreda. Ali nakon što mu je izrečena opomena se smirio, više nije toliko bahat. Više se ne iskaljuje na manjim učenicima. Učenici se ne žale na njegovo ponašanje. Za sad je bolja situacija.“ (razrednica učenika M.)

5. Jesu li učenici dovoljno informirani o pedagoškim mjerama?

„Mi ih obavezno informiramo na početku svake školske godine, kao i roditelje. I još ih informiramo tijekom školske godine ako je to potrebno. Upućeni jesu, ali je pitanje koliko oni zapamte.“ (razrednica učenika M.)

Za ovaj sukob ne postoji određeni razlog. Učenik M. je napomenuo da nije bilo namjerno, da se je to sve dogodilo slučajno. S dječakom se je družio prije sukoba, bili su prijatelji. Nakon sukoba mu se ispričao i dječak je prihvatio ispriku i sada su u dobrim odnosima. Prijatelji iz razreda ne osuđuju učenika M. Podržavali su ga da će sve biti u redu.

Učeničkovi roditelji bili su malo potreseni izrečenom pedagoškom mjerom. Razrednica je obavijestila roditelje o sukobu. Točnije, učenik je imao priliku da roditeljima ispriča što se dogodilo, a onda je razrednica nazvala da čuje što je učenik rekao i da točno ispriča što se dogodilo.

Učenik M. je bio upoznat s pedagoškim mjerama i prije ovog sukoba. Pedagošku mjeru prihvatio je tužno i promijenio je svoje ponašanje na bolje. Prije ovog sukoba imao je sličnu situaciju, potukao se s jednim učenikom. Nakon što je dobio opomenu učenik M. se smirio i ponaša se puno bolje, što je potvrdila i njegova razrednica. Razrednica je utjecala na težinu pedagoške mjere. Po nekim karakteristikama učeniku M. je trebala biti izrečena pedagoška mjera ukora. Ali se uzelo u obzir da je učenik M. učenik 8. razreda i da nije namjerno udario dječaka te mu je izrečena pedagoška mjera opomena.

Razrednica smatra da su učenici dovoljno upućeni o pedagoškim mjerama, ali je upitno koliko oni zapamte. Informiraju ih na početku svake školske godine i po potrebi tijekom školske godine.

7. ZAKLJUČAK

Pedagoške mjere potrebne su kroz cjelokupno školovanje učenika. Iako s godinama učenici postaju zreliji i svjesniji vlastitih postupaka i njihovih posljedica, pedagoške mjere su potrebne, jer služe kao poticaj ili kao kazna za neprihvatljivo ponašanje. Ako razrednik primijeti neprihvatljivo ponašanje učenika, mora na vrijeme reagirati kako bi se spriječilo daljnje neprihvatljivo ponašanje. Učenik D. trebao se je povjeriti razrednici ili pedagoginji, da ga učenica E. verbalno maltretira već duže vrijeme. One bi mu pružile potporu i surađivale bi s njim i njegovim roditeljima. Točno bi se utvrdilo što se događa, s ciljem zaustavljanja takvog njezinog ponašanja. Razrednica i pedagoginja razgovarale bi i s učenicom E., a također bi obavijestile i uključile njezine roditelje. I problem bi se riješio na miran i drugačiji način, a ne sukobom u autobusu i izricanjem pedagoških mjera. Smatram da su učenicima E., D. i M. s razlogom izrečene pedagoške mjere, jer se udaranjem, odnosno nasiljem ne rješavaju problemi. Isto tako, to njihovo neprihvatljivo ponašanje utječe i na druge učenike. Da nije bilo izricanja pedagoških mjera, smatram da bi udaranja i tučnjave, odnosno ovakvih načina rješavanja problema bilo sve više, jer učenici slijede jedni druge. Također smatram da su učenici dovoljno informirani o neprihvatljivom ponašanju i pedagoškim mjerama, ali oni to ne shvaćaju ozbiljno i ne smatraju to važnim. Svako ometanje drugih učenika u učenju i praćenju nastave, ometanje učitelja u vrijeme održavanje nastave, neredovito nošenje školskog pribora i opreme, bacanje smeća izvan koševa spada u neprihvatljiva ponašanja i za to se može izreći pedagoška mjera, a da učenici toga nisu ni svjesni. Oni smatraju da se kažnjava samo nasilno ponašanje, sudjelovanje u tučnjavi, unošenje opasnih predmeta u prostor škole i slično tome.

Pedagoške mjere trebaju se izricati, ali bi se više trebale izricati poticajne pedagoške mjere. Učenike se treba više nagrađivati i pohvaljivati za poželjna ponašanja, a manje kažnjavati za nepoželjna ponašanja, jer učenici više vole nagrade i pohvale nego kazne. Učitelji kroz nagrade i pohvale motiviraju svoje učenike. Učenik koji je pohvaljen osjeća se dobro i sklon je ponavljati ponašanje za koje je dobio pohvalu. Pohvale su posebno značajne za učenike koji imaju nisko samopoštovanje. Oni će se bolje osjećati i bolje raditi pokažete li da cijenite njihove vrijednosti i rad. Učitelji trebaju pohvaliti učenika kad god je to moguće. Pohvala ne

košta ništa, a donosi velike rezultate. Učitelji bi trebali koristiti simboličke nagrade, npr. učenik koji voli tjelesnu i zdravstvenu kulturu pokazuje vježbe drugim učenicima, učenik pomaže učiteljici na satu, učenik uređuje pano u učionici.

Ovim radom potvrđeno je da su učinci pedagoških mjera različiti i da djeluju drugačije na svakog učenika. Na učenike D. i M. izrečene pedagoške mjere djelovale su pozitivno i promijenili su svoje ponašanje na bolje. Shvatili su da su pogriješili i da im je s razlogom izrečena pedagoška mjera. Dok na učenicu E. izrečena pedagoška mjera nije utjecala koliko bi trebala. Ona se i dalje ne smatra odgovornom za sukob s učenikom D. i misli da je nezasluženo dobila opomenu.

Učenik kojemu je izrečena pedagoška mjera treba shvatiti smisao izrečene pedagoške mjere te se njezinim izricanjem treba utjecati na promjenu ponašanja učenika.

8. LITERATURA

- 1) Bouillet, D. (2010). *Pedagoške mjere u sustavu intervencija prema učenicima rizična ponašanja: kritička analiza*. Napredak 151(2), 268 – 290.
- 2) Buljubašić-Kuzmanović, V. (2012). *Škola kao zajednica odrastanja*. Pedagogijska istraživanja, 9 (1), 43 – 57.
- 3) Cowley, S. (2006). *Tajne uspješnog rada u razredu: vještine, tehnike i ideje*. Zagreb: Školska knjiga.
- 4) Čudina-Obradović, M. (1991). *Motivativno djelovanje nagrade i kazne*. u Kolesarić, V., Krizmanić, M. i Petz, B., (Ur.). *Uvod u psihologiju: suvremena znanstvena i primijenjena psihologija*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske, 137 – 174.
- 5) Halmi, A. (2003). *Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- 6) Janković, A. (2015). *Osobnost učenika i učenje: Podupiruća razredna atmosfera*. Split: Redak.
- 7) Matijević, M., Bilić, V. i Opić, S. (2016). *Pedagogija za učitelje i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga: Učiteljski fakultet.
- 8) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2015). *Pravilnik o kriterijima za izricanje pedagoških mjera*.
- 9) Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2014). *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*.
- 10) Novoselić, M. (2013). *Kako nagrade i pohvale doprinose motivaciji učenika*. Dostupno na: <http://www.istrzime.com/skolska-psihologija/kako-nagrade-i-pohvale-doprinose-motivaciji-ucenika/> (preuzeto 31.05.2017.)
- 11) Phelan, T. W. i Schonour, S. J. (2006). *1-2-3 uspjeh: za odgojitelje i učitelje*. Lekenik: Ostvarenje.
- 12) Radenović, A. i Smiljanić, M. (2007). *Priručnik za razrednike*. Zagreb.

- 13) Rijavec, M. i Miljković, D. (2010). *Pozitivna disciplina u razredu: priručnik za preživljavanje u razredu*. Zagreb: IEP – D2.
- 14) Sekulić Erić, I. (2016). *Priručnik za polaganje stručnog ispita pripravnika u osnovnim i srednjim školama*. Zagreb: Zadružna štampa.
- 15) Središnji državni portal <https://gov.hr/moja-uprava/obrazovanje/osnovno-obrazovanje/pedagoske-mjere-u-osnovnoj-skoli/1887> (preuzeto 31.05.2017.)
- 16) Tauš, J. i Munjiza, E. (2006). Represivne i permissivne mjere u odgoju djece mlađe školske dobi. *Život i škola*, (15-16), str. 69-78.
- 17) Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D. i Pološki Vokić, N. (2010). *Priručnik za metodologiju istraživačkog rada: kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje*. Zagreb: M.E.P.
- 18) Trstenjak, D. (1951). *O odgoju djece, nagradama i kaznama*. Zagreb: Pedagoško – književni zbor.
- 19) Uzelac, M. (2000). *Za Svemire: priručnik miroljubivog rješavanja sukoba u osnovnoj i srednjoj školi*. Zagreb: Mali korak - Centar za kulturu mira i nenasilja.
- 20) Yin, R. K. (2007). *Studija slučaja – dizajn i metode*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.

9. PRILOZI

9.1. Prilog 1. Pitanja za intervju

Pitanja za učenicu E.:

1. Zašto je došlo do sukoba?
2. Kako si se ponašala prema dječaku prije sukoba?
3. Jesi li si mu dala razlog (povod) za sukob?
4. Što misliš, jeste li problem mogli riješiti na drugačiji način?
5. Osjećaš li se odgovornom za taj sukob?
6. Jesi li primijetila da su prijatelji iz razreda, nakon tog događaja, promijenili ponašanje prema tebi?
7. Da se situacija ponovi, kako bi se ponašala?
8. U kakvim si sada odnosima s dječakom?
9. Jesi li si mislila da će biti neke posljedice?
10. Jesi li bila upoznata s pedagoškim mjerama u osnovnoj školi prije sukoba?
11. Kako si prihvatila pedagošku mjeru?
12. Kako je opomena utjecala na tebe?
13. Da li se tvoje ponašanje promijenilo nakon opomene?
14. Jesi li doma razgovarala s roditeljima o sukobu?
12. Kako su tvoji roditelji reagirali na opomenu?
13. Što će se dogoditi, ako se to ponovi?
14. Ukratko ispričaj kako se to dogodilo?

Pitanja za učenika D.:

1. Zašto je došlo do sukoba?
2. Postoji li određeni razlog?
3. Kako si se ponašao prema djevojčici prije sukoba?
4. Što misliš, jesi li si mogao problem riješiti na drugačiji način?
5. Jesi li prije toga potražio pomoć ili savjet učitelja, roditelja, pedagoga?
6. Jesi li razgovarao s prijateljima iz razreda o tome?
7. Što misliš, da li te sada prijatelji više cijene ili te možda osuđuju?
8. Jesi li razmišljao o posljedicama sukoba?
9. Da se situacija ponovi, bi li problem riješio na drugačiji način?
10. Jesi li bio upoznat s pedagoškim mjerama u osnovnoj školi prije sukoba?
11. Kako si prihvatio pedagošku mjeru?
12. Kako je ukor utjecao na tebe?
13. Jesi li promijenio svoje ponašanje?
14. U kakvim si sada odnosima s djevojčicom?
15. Kako su roditelji reagirali na ukor?
16. Što će se dogoditi, ako se to ponovi?
17. Ukratko ispričaj kako se to dogodilo.

Pitanja za učenika M.:

1. Zašto je i kako je došlo do sukoba?
2. Postoji li određeni razlog?
3. Kako si se ponašao prema dječaku prije sukoba?
4. Jesi li razgovarao s prijateljima iz razreda o tome?
5. Što misliš, da li te sada prijatelji više cijene ili te možda osuđuju?
6. Jesi li razmišljao o posljedicama sukoba?
7. Jesi li bio upoznat s pedagoškim mjerama u osnovnoj školi prije sukoba?
8. Kako si prihvatio pedagošku mjeru?
9. Kako je opomena utjecala na tebe?
10. Jesi li promijenio svoje ponašanje?
11. U kakvim si sada odnosima s dječakom?
12. Kako su roditelji reagirali na opomenu?
13. Što će se dogoditi, ako se to ponovi?

Pitanja za razrednice:

1. Jeste li bili upoznati s njihovim problemom? Ako ste bili upoznati, da li ste pokušali riješiti problem?
2. Jeste li primijetili njihovo ponašanje?
3. Jesu li se požalili?
4. Tko je učinio prvi korak? Da li je škola obavijestila roditelje ili su roditelji znali za sukob?
5. Jeste li utjecali na težinu pedagoških mjera?
6. Kako se ponašaju sada i da li se je što promijenilo u njihovom ponašanju?
7. Jesu li učenici dovoljno informirani o pedagoškim mjerama?

Pitanja za pedagoginju:

1. Jeste li primijetili njihovo ponašanje?
2. Jesu li Vam se možda požalili?
3. Na koji način ste pokušali riješiti problem?
4. Jeste li nastojali umanjiti pedagoške mjere?
5. Zašto je učenica dobila opomenu, a dječak ukor?
6. Kako se učenici ponašaju sada i da li se je što promijenilo u njihovom ponašanju?
7. Koliko se često pedagoške mjere koriste u školi?
8. Prema Vašem mišljenju, Kolika je efikasnost pedagoških mjera?

10. KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA

Valentina Kolarek rođena je 31. ožujka 1993. godine u Varaždinu. Osnovno obrazovanje stekla je u osnovnoj školi Tužno, gdje je svih osam razreda završila s odličnim uspjehom. Nakon osnovne škole odlučuje upisati Gospodarsku školu u Varaždinu, smjer ekonomist. Završetkom srednje škole upisuje Učiteljski fakultet, modul odgojne znanosti na Učiteljskom fakultetu Zagreb, Odsjek Čakovec.

11. IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Valentina Kolarek, izjavljujem da sam ovaj diplomski rad, na temu *Efikasnost pedagoških mjera u osnovnoj školi*, izradila samostalno uz vlastito znanje, pomoću stručne literature i provedenog istraživanja. Zahvaljujem se mentoru diplomskog rada prof. dr. sc. Milanu Matijeviću i sumentoru dr. sc. Goranu Lapatu na svim savjetima koji su mi pomogli u izradi ovog diplomskog rada.

Potpis: _____

12. IZJAVA O ODOBRENJU ZA POHRANU I OBJAVU OCJENSKOG RADA

kojom ja Valentina Kolarek, OIB: 10938543020, student Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kao autor ocjenskog rada pod naslovom: *Efikasnost pedagoških mjera u osnovnoj školi*, dajem odobrenje da se, bez naknade, trajno pohrani moj ocjenski rad u javno dostupnom digitalnom repozitoriju ustanove Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta te u javnoj internetskoj bazi radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, sukladno obvezi iz odredbe članka 83. stavka 11. *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju* (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).

Potvrđujem da je za pohranu dostavljena završna verzija obranjenog i dovršenog ocjenskog rada. Ovom izjavom, kao autor ocjenskog rada dajem odobrenje i da se moj ocjenski rad, bez naknade, trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim:

a) široj javnosti

b) studentima i djelatnicima ustanove

c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

*Zaokružite jednu opciju. Molimo Vas da zaokružite opciju a) ako nemate posebnih razloga za ograničavanje dostupnosti svog rada.

Vrsta rada: a) završni rad preddiplomskog studija

b) diplomski rad

Mentor ocjenskog rada: prof. dr. sc. Milan Matijević

Sumentor ocjenskog rada: dr. sc. Goran Lapat

Naziv studija: Učiteljski studij

Odsjek: Čakovec

Datum obrane: 10.07.2017.

Članovi povjerenstva: 1. izv. prof. mr. art. Kristina Horvat Blažinović
2. izv. prof. mr. art. Ljubomir Levačić
3. dr. sc. Goran Lapat

Adresa elektroničke pošte za kontakt: kolarek.valentina@gmail.com

Čakovec, 10.07.2017.

(vlastoručni potpis studenta)

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa ocjenskim radovima trajno pohranjenim i objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju ustanove Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ovom izjavom dajem pravo iskorištavanja mog ocjenskog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije:

- 1) CC BY (Imenovanje)
- 2) CC BY-SA (Imenovanje – Dijeli pod istim uvjetima)
- 3) CC BY-ND (Imenovanje – Bez prerada)
- 4) CC BY-NC (Imenovanje – Nekomercijalno)
- 5) CC BY-NC-SA (Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima)
- 6) CC BY-NC-ND (Imenovanje – Nekomercijalno – Bez prerada)

Ovime potvrđujem da mi je prilikom potpisivanja ove izjave pravni tekst licencija bio dostupan te da sam upoznat s uvjetima pod kojim dajem pravo iskorištavanja navedenog djela.

(vlastoručni potpis studenta)

O *Creative Commons* (CC) licencijama

CC licencije pomažu autorima da zadrže svoja autorska i srodna prava, a drugima dopuste da umnožavaju, distribuiraju i na neke načine koriste njihova djela, barem u nekomercijalne svrhe. Svaka CC licencija također osigurava autorima da će ih se priznati i označiti kao autore djela. CC licencije pravovaljane su u čitavom svijetu.

Prilikom odabira autor treba odgovoriti na nekoliko pitanja - prvo, želi li dopustiti korištenje djela u komercijalne svrhe ili ne, a zatim želi li dopustiti prerade ili ne? Ako davatelj licence odluči da dopušta prerade, može se također odučiti da od svatko tko koristi djelo, novonastalo djelo učini dostupnim pod istim licencnim uvjetima.

CC licencije iziskuju od primatelja da traži dopuštenje za sve ostala korištenja djela koje su prema zakonu isključivo pravo autora, a koje licencija izrijekom ne dopušta.

Licencije:

Imenovanje (CC BY)

Ova licencija dopušta drugima da distribuiraju, mijenjaju i prerađuju Vaše djelo, čak i u komercijalne svrhe, dokle god Vas navode kao autora izvornog djela. To je najotvorenija CC licencija.

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>

Imenovanje-Dijeli pod istim uvjetima (CC BY-SA)

Ova licencija dopušta drugima da mijenjaju i prerađuju Vaše djelo, čak i u komercijalne svrhe, dokle god Vas navode kao autora i licenciraju novonastala djela pod istim uvjetima (sve daljnje prerade će također dopuštati komercijalno korištenje).

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>

Imenovanje-Bez prerada (CC BY-ND)

Ova licencija dopušta redistribuiranje, komercijalno i nekomercijalno, dokle god se djelo distribuira cjelovito i u neizmijenjenom obliku, uz isticanje Vašeg autorstva.

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode>

Imenovanje-Nekomercijalno (CC BY-NC)

Ova licencija dopušta drugima da mijenjaju i prerađuju Vaše djelo u nekomercijalne svrhe. Iako njihova nova djela bazirana na Vašem moraju Vas navesti kao autora i biti nekomercijalna, ona pritom ne moraju biti licencirana pod istim uvjetima.

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>

Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima (CC BY-NC-SA)

Ova licencija dopušta drugima da mijenjaju i prerađuju Vaše djelo u nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da Vas navedu kao autora izvornog djela i licenciraju novonastala djela pod istim uvjetima.

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada (CC BY-NC-ND)

Ovo je najrestriktivnija od CC licencija – dopušta drugima da preuzmu Vaše djelo i da ga dijele s drugima pod uvjetom da Vas navedu kao autora, ali ga ne smiju mijenjati ili koristiti u komercijalne svrhe.

Sažetak licencije: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.hr>

Puni pravni tekst: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

